

Nationaal Archief
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

Nummer Toegang: 2.04.31

**Inventaris van het archief van de Speciale
Commissie nopens de zaak der IJzeren Spoorwegen,
1836**

Versie: 23-06-2021

H.A.J. van Schie

Nationaal Archief, Den Haag 1979

This finding aid is written in Dutch.

I N H O U D S O P G A V E

Beschrijving van het archief.....	5
Aanwijzingen voor de gebruiker.....	6
Openbaarheidsbeperkingen.....	6
Beperkingen aan het gebruik.....	6
Materiële beperkingen.....	6
Aanvraaginstructie.....	6
Citeerinstructie.....	6
Archiefvorming.....	7
Geschiedenis van de archiefvormer.....	7
Geschiedenis van het archiefbeheer.....	7
Verwant materiaal.....	8
Beschikbaarheid van kopieën.....	8
Verwante archieven.....	8
Beschrijving van de series en archiefbestanddelen.....	9

BESCHRIJVING VAN HET ARCHIEF

Naam archiefblok:

Commissie IJzeren Spoorwegen

Archiefbloknnummer:

W25050

Omvang:

14 inventarisnummer(s) 0,10 meter

Taal van het archiefmateriaal:

Het merendeel der stukken is in het Nederlands. Bevat ook stukken in het Engels.

Soort archiefmateriaal:

Normale geschreven, getypte en gedrukte documenten, geen bijzondere handschriften. Bevat tevens een lithografie.

Archiefdienst:

Nationaal Archief

Locatie:

Den Haag

Archiefvormers:

Speciale Commissie nopens de Zaak der IJzeren Spoorwegen (1836)

Samenvatting van de inhoud van het archief:

Het archief bevat, naast notulen, ingekomen brieven over de mogelijke aanleg van een spoorlijn van Amsterdam naar Rotterdam, een memorie van de Nederlandsche Stoomboot Maatschappij betreffende stoomvaart op de Rijn, stukken betreffende concessie voor de spoorlijn van Amsterdam naar Haarlem, correspondentie over concessieverlening, een concept-rapport inzake spoorwegen en een rapport inzake stoomwagens. Verder bevat het documentatie in de vorm van enkele rapporten betreffende spoorwegen in Engeland en een lithografie met afbeeldingen die betrekking hebben op het spoorvervoer in België.

Aanwijzingen voor de gebruiker

OPENBAARHEIDSBEPERKINGEN

Volledig openbaar.

BEPERKINGEN AAN HET GEBRUIK

Reproductie van originele bescheiden uit dit archief is, behoudens de algemene regels die gelden voor het kopiëren van stukken, niet aan beperkingen onderhevig. Er zijn geen beperkingen krachtens het auteursrecht.

MATERIËLE BEPERKINGEN

Het archief kent geen beperkingen voor het raadplegen van stukken als gevolg van slechte materiële staat.

AANVRAAGINSTRUCTIE

Openbare archiefstukken kunnen online worden aangevraagd en gereserveerd. U kunt dit ook via de terminals in de studiezaal van het Nationaal Archief doen. Om te kunnen reserveren dient u de volgende stappen te volgen:

1. [Creëer een account of log in.](#)
2. Selecteer in de archiefinventaris een archiefstuk.
3. Klik op 'Reserveer' en kies een tijdstip van inzage.

CITEERINSTRUCTIE

Bij het citeren in annotatie en verantwoording dient het archief tenminste éénmaal volledig en zonder afkortingen te worden vermeld. Daarna kan worden volstaan met verkorte aanhaling.

VOLLEDIG:

Nationaal Archief, Den Haag, Commissie IJzeren Spoorwegen, nummer toegang 2.04.31, inventarisnummer ...

VERKORT:

NL-HaNA, Cie. IJzeren Spoorwegen, 2.04.31, inv.nr. ...

Archiefvorming

GESCHIEDENIS VAN DE ARCHIEFVORMER

Toen in 1834 de luitenant-kolonel W.A. Bake 'octrooi' aanvroeg voor een spoorweg van Amsterdam naar Keulen en in 1835 de heren L.J.J. Serrurier, R. le Chevalier en W.C. Brade concessie aanvroegen voor een spoorweg van Amsterdam naar Rotterdam, besloot de koning nader advies in te winnen, alvorens tot concessieverlening over te gaan. Bij Koninklijk besluit van 19 februari 1836, no. 72, werd een commissie ingesteld tot onderzoek omtrent het belang en de mogelijkheid van de aanleg en exploitatie van spoorwegen in Nederland. Tot voorzitter werd benoemd mr. A.R. Falck, die tevens als secretaris optrad, en als leden H. Ewijk, raadadviseur van het ministerie van Binnenlandse Zaken, B.H. Goudriaan, hoofdingenieur van de Waterstaat, J.W. Hachmeester Eekhout, inspecteur-generaal der posten, mr. J.F. Netscher, administrateur voor de nationale nijverheid, P. Hartsen en J.J. Rochussen, voorzitter en secretaris van de Kamer van Koophandel te Amsterdam en J.L. Nierstrasz en A. van Rijckevorsel Hzn, voorzitter en lid van de Kamer van Koophandel te Rotterdam.

De commissie kwam tot de conclusie dat er, ondanks de aanwezigheid van goede wegen en waterwegen in Nederland, wel degelijk spoorwegen aangelegd moesten worden, doch dat dit overgelaten moest worden aan het particulier initiatief. Slechts in hoogst zeldzame gevallen, waarvan de commissie meende, dat er een aanwezig was ten aanzien van de spoorlijn Amsterdam-Arnhem, moest de regering aanleg ter hand nemen. Het rapport was op 19 april 1836 gereed en werd op 28 april bij de koning ingediend.

Reeds op 1 juni 1836 werd de concessie voor de spoorlijn Amsterdam-Haarlem verleend, en, omdat van het particulier initiatief niets te verwachten viel, werd op 28 februari 1838 door de regering een wetsontwerp ingediend ter verwezenlijking van de aanleg van de spoorlijn Amsterdam-Arnhem. Dit wetsontwerp werd evenwel door de Tweede Kamer verworpen.

Tevens adviseerde de commissie de koning omtrent het gebruik van stoomwagens op gewone wegen.

GESCHIEDENIS VAN HET ARCHIEFBEHEER

Het archief is bij mr. A.R. Falck blijven berusten totdat het in 1899 door zijn nakomelingen aan het ministerie van Waterstaat, Handel en Nijverheid werd overgedragen.

In 1954 werd het archief overgebracht naar het Algemeen Rijksarchief.

De rechtstitel is (nog) onbekend

Verwant materiaal**BESCHIKBAARHEID VAN KOPIEËN**

Inventarisnummers van dit archief zijn niet in kopievorm beschikbaar

VERWANTE ARCHIEVEN

2.04.07 - Inventaris van het archief van het Ministerie van Binnenlandse Zaken, Afdeling Waterstaat, 1814-1877

2.04.22 - Inventaris van het archief van het Ministerie van Binnenlandse Zaken: 11e Afdeling Spoorwegen en de daarbij behorende archieven, 1861-1877

BESCHRIJVING VAN DE SERIES EN ARCHIEFBESTANDDELEN

1	Notulen van de vergaderingen van de Commissie, gehouden op 1, 9, 16 en 17 maart en 14 april 1836	5 stukken
2	Bijlagen tot de notulen: ingekomen en minuten van uitgaande brieven, 24 februari - 19 april 1836	1 omslag
3	Ingekomen brieven van ingenieur W.C. Brade, houdende aandrang tot het spoedig verlenen van een concessie tot aanleg en exploitatie van een spoorweg van Amsterdam naar Rotterdam, 10 maart - 7 april 1836	4 stukken
4	Ingekomen brief van Van Asch van Wijck met verzoek de spoorlijn naar Arnhem in Utrecht te laten beginnen, 15 maart 1836	1 stuk
5	Aantekeningen en opmerkingen, door Falck tijdens de vergaderingen genoteerd en bestemd voor de samenstelling van het rapport, met een ontwerp-rapport, z.d. (1836)	1 omslag
6	Memorie van de Nederlandsche Stoomboot Maatschappij betreffende de stoomvaart op de Rijn in 1834 en 1835 tussen Amsterdam en Keulen, welke als grondslag heeft gediend voor de als bijlage A bij het rapport opgenomen nota van A. van Rijckevorsel Hzn., met bijlagen, z.d. (1836)	1 omslag
7	Schetsen voor een concept-akte van concessie voor de aanleg van een spoorweg van Amsterdam naar Haarlem, z.d. (1836)	1 omslag
8	Rapport van de commissie aan de koning inzake de ijzeren spoorwegen, met bijlagen, concept, 19 april 1836	1 omslag
9	Rapport van de commissie aan de koning inzake het gebruik van stoomwagens op gewone wegen, met bijlage, 19 april 1836	2 stukken
10	Briefwisseling van mr. A.R. Falck met de minister van Binnenlandse Zaken en met W.A. Bake betreffende de concessieverlening aan de heren Serrurier, Le Chevalier en Brade, 13 juni - 11 juli 1836	3 stukken
11-14	Verzamelde stukken. 1835-1836	
11	"An Act for making a Railway from Bristol to join the London and Birmingham Railway near London, to be called "The Great Western Railway", with Branches therefrom to the Towns of Bradford and Trowbridge in the Country of Wilts", gedrukt. 31 August 1835, 1 deel	

-
- 12** "Report from the Select Committee on Railway Bills; and resolutions of the House of Commons thereon", gedrukt, 1836, 1 katern
- 13** "Report from Select Committee on Railways, with resolutions of the House respecting Railways", gedrukt, 1836, 1 omslag
- 14** Lithografie, voorstellende de Belgische spoortrein "La Rapide", een op de trein aansluiting gevende paardenomnibus en een kaartje van België met ingetekend de spoorlijnen Oostende-Mechelen-Verviers (-Keulen) en Antwerpen-Brussel, z.d., 1 stuk